

Статтею 7 Закону України “Про Державний бюджет на 2018 рік” встановлено на **2018 рік прожитковий мінімум** на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня - **1700 гривень**, з 1 липня – **1777 гривень**, з 1 грудня – **1853 гривень**, а також окремо для тих, хто відноситься до основних соціальних і демографічних груп населення:

- дітей віком до 6 років – з 1 січня – **1492 гривень**, з 1 липня – **1559 гривень**, з 1 грудня – **1626 гривень**;
- дітей віком від 6 до 18 років – з 1 січня – **1860 гривень**, з 1 липня – **1944 гривень**, з 1 грудня – **2027 гривень**;
- працездатних осіб – з 1 січня – **1762 гривень**, з 1 липня – **1841 гривень**, з 1 грудня – **1921 гривень**;
- осіб, які втратили працездатність – з 1 січня – **1373 гривень**, з 1 липня – **1435 гривень**, з 1 грудня – **1497 гривень**.

## **Закон України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” від 21.11.1992 року №2811-XII (із змінами).**

### **ДОПОМОГА ПО ВАГІТНОСТІ ТА ПОЛОГАХ**

I. Відповідно до ст. 7 Закону України «Про державну допомогу сім’ям з дітьми» право на державну допомогу у зв’язку з вагітністю та пологами мають всі жінки (у тому числі неповнолітні), які не застраховані в системі загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Підставою для призначення жінкам допомоги у зв’язку з вагітністю та пологами є видана в установленому порядку довідка лікувального закладу встановленого зразка та довідка:

- з основного місця роботи (служби, навчання);
- ліквідаційної комісії для жінок, звільнених з роботи у зв’язку з ліквідацією підприємства, установи, організації;
- державної служби зайнятості для жінок, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні;

Особам, які усиновили або взяли під опіку дитину протягом двох місяців з дня її народження, допомога у зв’язку з вагітністю та пологами надається на підставі рішення про усиновлення або встановлення опіки за період з дня усиновлення чи встановлення опіки і до закінчення строку післяпологової відпустки.

Допомога у зв’язку з вагітністю та пологами призначається, якщо звернення за нею надійшло не пізніше шести місяців з дня закінчення відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами, і виплачується жінкам за весь період відпустки, тривалість якої становить 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі ускладнених пологів або народження двох чи більше дітей - 70) календарних днів після пологів. Жінкам, віднесеним до 1-4 категорій осіб, які

постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, допомога по вагітності та пологах виплачується за 180 календарних днів зазначеної відпустки (90 - до пологів та 90 - після пологів). Зазначена допомога обчислюється сумарно та надається жінкам у повному обсязі незалежно від кількості днів відпустки, фактично використаних до пологів.

За період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, що збігається з відпусткою по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, допомога по вагітності та пологах виплачується незалежно від допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами надається у розмірі 100 відсотків середньомісячного доходу (стипендії, грошового забезпечення, допомоги по безробіттю тощо) жінки, але не менше 25 відсотків від розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи із розрахунку на місяць.

## **ДОПОМОГА ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ**

II. Відповідно до ст. 10 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» допомога при народженні дитини за цим Законом надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом з дитиною.

Одноразова допомога, призначена опікуну, вважається власністю дитини. Допомога батькам при народженні дитини призначається на підставі свідоцтва про народження дитини.

Опікунам зазначена допомога призначається на підставі рішення про встановлення опіки.

Для призначення допомоги при народженні дитини до органу праці та соціального захисту населення за умови пред'явлення паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, та свідоцтва про народження дитини подається одним з батьків (опікуном), з яким постійно проживає дитина, заява за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, та копія свідоцтва про народження дитини.

Даний перелік документів є вичерпним.

Орган праці та соціального захисту населення за місцем проживання одного з батьків (опікуна), з яким постійно проживає дитина, має право отримувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій відомості, необхідні для призначення допомоги при народженні дитини.

У разі народження (встановлення опіки) двох і більше дітей допомога надається на кожну дитину. Допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини.

У разі народження мертвої дитини допомога при народженні дитини не призначається.

### **Виплата допомоги при народженні припиняється в разі:**

- позбавлення отримувача допомоги батьківських прав;
- відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав;
- тимчасового влаштування дитини на повне державне утримання;
- припинення опіки або звільнення опікуна від його повноважень щодо конкретної дитини;
- нецільового використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини.

Допомога при народженні дитини призначається у розмірі 41280 гривень. Виплата допомоги здійснюється одноразово у сумі 10320 гривень, решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особам, які на 30 червня 2014 року мали право на отримання допомоги при народженні дитини у розмірі, встановленому на першу дитину, після досягнення дитиною двох років на наступні 12 місяців призначається щомісячна допомога у розмірі 130 гривень, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

## **ДОПОМОГА ПРИ УСИНОВЛЕННІ ДИТИНИ**

III. Відповідно до ст. 12-1 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» право на допомогу при усиновленні дитини має особа, яка є громадянином України, постійно проживає на її території та усиновила дитину з числа дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо усиновлювачами є подружжя - один з них на їх розсуд).

Допомога при усиновленні дитини призначається на підставі рішення про усиновлення дитини.

У разі усиновлення двох і більше дітей допомога надається на кожну дитину.

Допомога при усиновленні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня набрання законної сили рішенням про усиновлення дитини.

Допомога при усиновленні дитини призначається незалежно від одержання на дитину інших видів допомоги.

Допомога при усиновленні дитини надається у розмірі, встановленому для виплати допомоги при народженні дитини. Порядок і умови виплати допомоги при усиновленні дитини та підстави для припинення виплати такої допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України.

## **ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ОПІКОЮ ЧИ ПІКЛУВАННЯМ**

IV. Відповідно до ст. 16 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування,

призначається особам, призначеним в установленому законом порядку опікунами чи піклувальниками дітей, які позбавлені батьківського піклування. Така допомога вважається власністю дитини.

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, призначається на підставі рішення про встановлення опіки чи піклування.

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, надається у розмірі, що становить два прожиткових мінімуми для дитини відповідного віку.

У разі коли на дитину виплачуються призначені в установленому порядку пенсія, аліменти, стипендія, державна допомога (крім державної соціальної допомоги, що виплачується на дітей-інвалідів, відповідно до законодавства), розмір допомоги на дитину, над якою встановлено опіку чи піклування, визначається як різниця між двома прожитковими мінімумами для дитини відповідного віку та розміром призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги.

## **ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ ОДИНОКИМ МАТЕРЯМ**

V. Відповідно до ст. 18-1 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» право на допомогу на дітей одиноким матерям мають одинокі матері (які не перебувають у шлюбі), одинокі усиновлювачі, якщо у свідоцтві про народження дитини або документі про народження дитини, виданому компетентними органами іноземної держави, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку (рішенні про усиновлення дитини), відсутній запис про батька (матір) або запис про батька (матір) проведено в установленому порядку органом державної реєстрації актів цивільного стану за вказівкою матері (батька, усиновлювача) дитини.

Право на допомогу на дітей одиноким матерям (батькам) має мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника соціальну пенсію або державну соціальну допомогу дитині померлого годувальника, передбачену Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам».

Якщо одинока мати, одинокий усиновлювач, мати (батько) у разі смерті одного з батьків зареєстрували шлюб, то за ними зберігається право на отримання допомоги на дітей, які народилися чи були усиновлені до шлюбу, якщо такі діти не були усиновлені чоловіком (дружиною).

Жінка, яка має дітей від особи, з якою вона не перебувала і не перебуває в зареєстрованому шлюбі, але з якою вона веде спільне господарство, разом проживає і виховує дітей, права на одержання допомоги, встановленої на дітей одиноким матерям, не має. При реєстрації цієї жінкою шлюбу з особою, від якої вона має дітей, допомога на дітей, народжених від цієї особи, не призначається.

Допомога на дітей одиноким матерям призначається за наявності витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про державну

реєстрацію народження дитини, виданого відділом державної реєстрації актів цивільного стану, або довідки про народження, виданої виконавчим органом сільської, селищної, міської (крім міст обласного значення) ради, із зазначенням підстави внесення відомостей про батька дитини до актового запису про народження дитини відповідно до абзацу першого частини першої статті 135 Сімейного кодексу України ( 2947-14 ), або документа про народження, виданого компетентним органом іноземної держави, в якому відсутні відомості про батька, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку.

Допомога на дітей одиноким матерям призначається незалежно від держання на дітей інших видів допомоги, передбачених цим Законом.

Допомога на дітей одиноким матерям, одиноким усиновлювачам, матері (батьку) у разі смерті одного з батьків, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, а також вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, - до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), надається у розмірі, що дорівнює різниці між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Допомога на дітей одиноким матерям, одиноким усиновлювачам, матері (батьку) у разі смерті одного з батьків призначається на кожну дитину.

**Виплата допомоги на дітей одиноким матерям (батькам) припиняється у разі:**

- позбавлення отримувача допомоги батьківських прав;
- позбавлення отримувача допомоги волі за вироком суду;
- скасування рішення про усиновлення дитини або визнання його недійсним;
- реєстрації дитиною шлюбу до досягнення нею 18-річного віку;
- надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності у випадках, передбачених законом;
- смерті дитини;
- смерті отримувача допомоги.

**Виплата допомоги на дітей одиноким матерям (батькам) призупиняється у разі:**

- тимчасового влаштування дитини на повне державне утримання;
- відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав;
- тимчасового працевлаштування дитини.

У разі припинення дії обставин, передбачених частиною другою цієї статті, виплата допомоги поновлюється за письмовою заявою отримувача допомоги до органу, який призначає допомогу, з місяця, що настає за місяцем, в якому припинилася дія зазначених обставин.

Припинення або призупинення виплати допомоги здійснюється на підставі відомостей про обставини, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, з

місяця, що настає за місяцем, в якому було виявлено зазначені обставини, за рішенням органу, який призначив допомогу.

### **Закон України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” від 1 червня 2000 року №1768-III (із змінами).**

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім’ям – щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім’ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім’ї.

Розмір державної соціальної допомоги визначається як різниця між прожитковим мінімумом для сім’ї та її середньомісячним сукупним доходом, який обчислюється за методикою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту, але цей розмір не може бути більшим ніж **75 відсотків прожиткового мінімуму для сім’ї**.

Для кожної дитини (крім дитини-інваліда), яка входить до складу малозабезпеченої сім’ї, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 10 відсотків, а для кожної дитини-інваліда, яка входить до складу малозабезпеченої сім’ї, для кожної дитини, яка утримується матір’ю (батьком, усиновителем), що не перебуває в шлюбі, і запис про батька (матір) цієї дитини у Книзі реєстрації народжень провадиться в установленому порядку за вказівкою матері (батька), та для кожної дитини, в якій один або обоє батьків є інвалідами I або II групи, - 20 відсотків.

Відповідно до Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім’ям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. №250 (із змінами) для призначення соціальної допомоги уповноважений представник сім’ї подає органу праці та соціального захисту населення такі документи:

- заяву;
- документ, що посвідчує особу уповноваженого представника сім’ї;

- декларацію про доходи та майно (заповнюється на підставі довідок про доходи кожного члена сім'ї);

- довідку про наявність та розмір земельної частки (паю).

Інформація про склад сім'ї заявника зазначається в декларації про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги.

Статтею 9 Закону Про Державний бюджет установлено, що у 2018 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб - 21 відсоток, для дітей – 85 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів – 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

З огляду на зазначене, рівні забезпечення прожиткового мінімуму для призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2018 році становитимуть:

- для працездатних осіб	з січня – 370,02 гривень
	з липня – 386,61 гривень
	з грудня – 403,41 гривень

- для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів	з січня – 1373,00 гривень
	з липня – 1435,00 гривень
	з грудня – 1497,00 гривень

Для дітей : віком до 6 років	з січня – 1268,20 гривень
	з липня – 1325,15 гривень
	з грудня – 1382,10 гривень

віком від 6 до 18 років	з січня – 1581,00 гривень
	з липня – 1652,40 гривень
	з грудня – 1722,95 гривень

віком від 18 до 23 років (за умові навчання)	з січня – 1497,70 гривень
	з липня – 1564,85 гривень
	з грудня – 1632,85 гривень

Розмір державної соціальної допомоги відповідно до статті 5 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»,

збільшується на кожну дитину віком до 13 років - на 250,00 гривень, а на кожну дитину віком від 13 до 18 років – на 500,00 гривень.

Максимальний розмір державної соціальної допомоги з урахуванням збільшення її розміру на кожну дитину, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, не може бути більшим за прожитковий мінімум для сім'ї.

### **Закон України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам” від 16 листопада 2000 року №2109-III.**

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам призначається у таких розмірах:

інвалідам з дитинства **I групи – 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;**

- інвалідам з дитинства **II групи – 80 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;**

- інвалідам з дитинства **III групи – 60 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;**

- на дітей – інвалідів віком до **18 років – 70 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.**

Для призначення державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам подаються такі документи:

- заява про призначення усіх видів соціальної допомоги за формою, що затверджується наказом Мінпраці;

- паспорт або в разі його відсутності інший документ, що може засвідчувати особу, яка подає заяву;

- довідка про реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті);

- оригінал та копія свідоцтва про народження дитини-інваліда;

- довідка з місця навчання із зазначенням перебування (не перебування) на повному державному утриманні;

- копія рішення суду про усиновлення дитини;



- довідка про місце проживання інваліда з дитинства або дитини-інваліда чи копія паспорта інваліда з дитинства або дитини-інваліда з відомостями про місце проживання;

- довідка про місце проживання законного представника, піклувальника, який подав заяву, чи копія паспорта з відомостями про місце проживання.

Іноземці та особи без громадянства додатково подають копію посвідки на постійне або тимчасове проживання.

### **Надбавка на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми інвалідами**

Інвалідам з дитинства I групи встановлюється надбавка на догляд за ними в розмірі:

- інвалідам з дитинства, віднесеним до підгрупи А I групи – **75 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;**

- інвалідам з дитинства, віднесеним до підгрупи Б I групи – **50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.**

Одиноким інвалідом з дитинства II чи III груп, які за висновком лікарсько-консультативної комісії лікувально-профілактичного закладу потребують постійного стороннього догляду, встановлюється надбавка на догляд за ними в розмірі **15 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.**

Надбавка на догляд за дитиною інвалідом підгрупи А встановлюється в розмірі:

- за дитиною – інвалідом віком до 6 років – **100 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років;**

- за дитиною – інвалідом віком від 6 до 18 років – **100 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років.**

Надбавка на догляд за іншою дитиною-інвалідом встановлюється в розмірі:

- за дитиною – інвалідом віком до 6 років – **50 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років;**

- за дитиною – інвалідом віком від 6 до 18 років – **50 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років.**

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років призначається одному з непрацюючих батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом.

Одиноким матерям (одиноким батькам) надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років призначається незалежно від факту роботи, навчання та служби.

Для призначення надбавки на догляд за дитиною-інвалідом одному з непрацюючих батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом:

- заява про призначення надбавки на догляд за дитиною-інвалідом;

- довідка про склад сім'ї (крім сім'ї опікуна, піклувальника) із зазначенням прізвищ, імен та по батькові, родинних стосунків членів сім'ї;

- копія трудової книжки, довідка з центра зайнятості, про те, що особа не перебуває на обліку як безробітна, довідка про доходи за останній звітний період (рік), а в разі відсутності трудової книжки – лише зазначені довідки;

- довідка про спільне проживання дитини-інваліда з одним з батьків, усиновителем, опікуном, піклувальником, видана уповноваженим органом за місцем проживання.

- довідка з місця навчання дитини.

Надбавка на догляд за інвалідом з дитинства призначається на строк інвалідності, вказаний у виписці з акта огляду МСЕК.

## **ГРОШОВА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНІЙ ОСОБІ, ЯКА ПРОЖИВАЄ РАЗОМ З ІНВАЛІДОМ I ЧИ II ГРУПИ ВНАСЛІДОК ПСИХІЧНОГО РОЗЛАДУ**

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.08.2000 р. №1192 “Про надання щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним” (із змінами) щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним надається відповідно до статті Закону України «Про психіатричну допомогу» у грошовій формі.

Розмір допомоги на догляд розраховується як різниця між трьома прожитковими мінімумами на кожного члена сім’ї та середньомісячним сукупним доходом сім’ї за попередні шість місяців, але не може бути більше, ніж прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць.

Для призначення грошової допомоги на догляд особою, яка звертається за її призначенням, подаються такі документи відповідним органам соціального захисту населення:

- заява;
- документ, що посвідчує особу;
- декларація про доходи та майновий стан (заповнюється на підставі довідок про доходи кожного члена сім’ї);
  - довідки про доходи кожного члена сім’ї;
  - висновок лікарської комісії медичного закладу, щодо необхідності постійного стороннього догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу;
- довідки про наявність і розміри земельних ділянок, виділених для ведення особистого підсобного господарства, городництва і т.д.